

Jäsentiedote 1 / Maaliskuu 2003

Sisältö

- Slovenia-seura nelivuotias
- Sloveniassa kansanäänestysten talvi
- Kaksi sloveenikirjailijaa, jotka on hiljattain löydetty maailmalla
- Matkanjärjestäjiä, osoitteita

Slovenia-seuran perustamisesta tuli helmikuussa neljä vuotta. Se tuntuu yhtä aikaa lyhyeltä ja pitkältä ajalta. Mitä - eikö Slovenia-seuraa vain neljä vuotta sitten ollut olemassakaan? Tai: vastaanhan me aloitimme! Jäseniä on nyt viitisenkymmentä, uusia liittyy keskimäärin yksi kuukaudessa. Takana on vilkas vuosi 2002. Olemme viettäneet pikkujoulua ja Slovenian itsenäisyyspäivää (mukana 42 osallistujaa), kuulleet Slovenian tapahtumista ja kokoontuneet lähes kuukausittain. Syyskuussa järjestimme Helsingin yliopiston kirjaston kanssa näyttelyn, joka suuntaa seuraavaksi hieman eri kokoonpanossa Turun yliopistoon.

Syksyllä Slovenia oli tiiviisti esillä tiedotusvälineissä EU-ehdokkuutensa ansiosta. Turussa jopa järjestettiin tilaisuus otsikolla "Erotatko toisistaan Slovakian ja Slovenian?" Aivan kuin kaikki olisivat yhtäkkiä huomanneet Slovenian olemassaolon ja että maa luetaan uusien hakijamaiden kärkeen ja on osa tuttua Eurooppaa. Myös hienona matkailumaana Slovenia on palannut ihmisten mieliin, sillä se esittäytyi matkailumessuilla ja matkoja järjestetään tänä vuonna entistä enemmän.

Kulttuurisivuilta ja -ohjelmista Slovenia tuntuu vieläkin puuttuvan, mutta ei meillä puhuta Keski-Euroopankaan kulttuurista niin paljon kuin se olisi ansainnut. Saa nähdä miten käy, sillä tiedossa on poikkeuksellisen vilkas vierailukesä: slovenialaiset kirjailijat Aleš Debeljak ja Aleš Šteger sekä kroatialainen Predrag Matvejević ovat tulossa kesäkuun puolivälissä FILIn konferenssiin ja Lahden kirjailijakokoukseen. Runoilija Tomaž Šalamun nähdään elokuussa Helsingin juhlaviikoilla. Suomesta kirjailija Eira Stenberg saa kutsun Vilenican kirjailijakokoukseen.

Entä mitä voisi kehittää seuran toiminnassa? Niin, vapaamuotoisiin kuukausitapaamisiimme kaipaamme aina lisää osallistujia, varsinkin uusia jäseniä. Pitäisikö tapaamisajan olla säännöllinen ja pitäisikö palavereihin liittyä jokin aihe - tietoa matkailusta tai muista Slovenian asioista? Tai haluaisiko joku tulla kertomaan omasta Slovenian-matkastaan? Lähettäkää toivomuksia! Tarjoutukaa ohjelmantekijöiksi! Tulkaa keskustelemaan Sloveniasta!

Pyydän lähettämään hallituksen jäsenille myös uutisia, juttuja ja matkakertomuksia sekä tietoja kaikista Suomen ja Slovenian yhteisistä ajankohtaisista tapahtumista. Voimme käyttää niitä seuran sivuilla ja tässä tiedotteessa, jota aiomme ryhtyä toimittamaan - aluksi varovasti, ehkä kaksi kertaa vuodessa. Tällä kertaa olemme koonneet vuosikokoustietoa ja matkanjärjestäjien osoitteita, toimittaja Yrjö Lautela selvittää Slovenian tuoreimpia poliittisia kuulumisia, ja itse kerron kahdesta sloveenikirjailijasta, jotka ovat yllättäen nousseet maailmanlaajuiseen tietoisuuteen. Töölön matkatoimisto osallistuu tämän lähetyksen postimaksuihin ja esittelee omia Slovenian-matkojaan.

Jäsenmaksujen perimisen helpottamiseksi lähetämme maksulomakkeen tämän tiedotteen mukana. Pyydämme ystävällisesti maksamaan jäsenmaksun **31.3.2003 mennessä**. Jos olet jo maksanut, voit tietenkin jättää tämän kehotuksen huomiotta.

Viime vuonna Bohemia-lehden liitteenä julkaistua nelisivuista esitettä on yhä saatavissa maksutta hallituksen jäseniltä.

Ja tervetuloa vuosikokouksemme Helkaan maaliskuun 23. päivänä klo 17!

Kari Klemelä

Sloveniassa kansanäänestysten talvi

Sloveniassa päättyi yksi poliittinen kausi vuoden vaihteessa, kun koko maan itsenäisyyden ajan presidentin virkaa hoitanut Milan Kučan siirtyi syrjään perustuslain edellyttämällä tavalla toisen virkakauden päättyessä. Muutos ei kuitenkaan ollut dramaattinen, sillä presidentinvaalit voitti pitkään pääministerinä toiminut Janez Drnovšek. Hänkin kuului jo Jugoslavian valtakoneistoon presidenttineuvoston jäsenenä.

Näin tavallaan paradoksaalisesti ensimmäisenä Jugoslaviasta irtautuneessa Sloveniassa tulevat jo Jugoslavian kaudella vallassa olleet johtajat olleeksi pitempään valtion johdossa kuin muissa hajonneen valtion osissa. Mutta taustalla onkin osaltaan se, että juuri Sloveniassa vaikuttivat ensiksi muualta Euroopasta tulleet virtaukset ja poliittinen johto reagoi niihin ajoissa, hieman samaan tapaan kuin Unkarissa.

Uudeksi pääministeriksi nimitettiin viimeksi valtiovarainministerinä toiminut Anton Rop, joka on 42-vuotias nuoremman polven poliitikko. Hän on siis nyt maan vaikutusvaltaisimman poliitikko, sillä presidentin virka on Sloveniassa lähinnä edustuksellinen.

Kokoonpanoan vaihtanut Slovenian johto joutuu aluksi ponnistelemaan saadakseen Slovenian EU- ja Nato-jäsenyydet hyväksytyä 23.3. pidettävässä kansanäänestyksessä. EU-jäsenyyden läpimeno on varsin todennäköistä. Ongelmana pidetään lähinnä sitä, että ehtiikö hallituksen tiedotusoffensiivi vaikuttaa, kun äänestys tapahtuu näin pian. Mieliä pidettäväksi lupaa kuitenkin EU-jäsenyyden läpimenoa. Naton suosio on sen sijaan laskenut jo ennen viimeaikaista kiistaa Irak-politiikasta. Irakin tapahtumat ja se, missä määrin Nato koetaan pelkäävän Yhdysvaltojen hallitsemaksi järjestöksi, saattavat vaikuttaa kansanäänestyksen tulokseen.

Slovenian ulkoministeri Dimitrij Rupel allekirjoitti kymmenen Nato-ehdokasmaan julistuksen, jossa tuettiin Yhdysvaltojen Irak-politiikkaa. Hallituksen päätös allekirjoittamisesta sai osakseen myös kritiikkiä. Sloveniassakin on osoitettu mieltä Yhdysvaltojen hyökkäysaikeita vastaan.

Slovenia on ilmeisesti ainoa Natoon kutsun saaneista maista, joka päättää asiasta kansanäänestyksellä, joka tosin virallisesti on neuvoa-antava. EU-jäsenyyden sen sijaan kaikki ehdokasmaat ratkaisevat kansan äänillä. Kansanäänestyksestä näyttää muodostuvan vakiintunut instituutio Sloveniassa. Tammikuussa äänestettiin sellaisistakin asioista kuin rautateiden osittaisesta yksityistämisestä, joka hyväksyttiin, ja puhelinverkkoon 70- ja 80-luvuilla sijoitettujen rahojen maksamisesta takaisin niille kansalaisille, joiden osoitettiin maksaneen liikaa tähän tarkoitukseen. Yllätys, yllätys, äänestäjät halusivat kaikki rahansa takaisin, hallitus olisi maksanut vain osan.

Nämä kansanäänestykset ovat herättäneet Slovenian lehdistössä ankaraakin kritiikkiä, ensinnäkin siksi, että äänestysprosentti oli vain 31. Arvostelijat vaativat äänestysprosentille alarajaa, jonka alittava kansanäänestys mitätöitäisiin. Samoin vaaditaan, että aloitteeseen kansanäänestyksen järjestämiseksi vaadittaisiin niin suuri määrä allekirjoituksia, ettei kaikenlaisista asioista jouduttaisi äänestelemaan. Vaikka Slovenialle on eri syistä joskus ehdoteltu Kaakkois-Euroopan Sveitsin tittelä, ei mallia pitäisi noudattaa liian tarkasti.

Viime viikkoina sloveeneja on kuohuttanut Kärntenin osavaltiossa Itävallan puolella toimineen sloveeninkielisen radioaseman kohtalo. Itävallan yleisradioyhtiö ORF lopetti vuodenvaihteessa tukensa asemalle, ja lähetykset loppuivat. Kiihossa ovat sloveenitoimittajat turvautuneet nälkälakkoonkin. ORF perusteli päätöstään säästövelvoitteella, mutta taustalla on myös Kärntenin osavaltion pääministerin Jörg Haiderin nyreä suhtautuminen vähemmistökansallisuuksiin.

Yrjö Lautela

Karantaniaalainen ruhtinaankivi, jolla sloveenien esi-isät valitsivat 600-luvulla hallitsijansa

Kaksi sloveenikirjailijaa, joista tuli maailmankuuluja

Vladimir Bartolin syntymästä tuli 24. helmikuuta täyteen sata vuotta. Bartol syntyi Triestessä ja kuoli 1967 Ljubljanassa. Hänen isänsä oli postivirkailija ja äitinsä opettaja, kirjailija ja ensimmäisen sloveeninkielisen naistenlehden *Slovenkan* toimittaja. Vladimir opiskeli biologiaa ja filosofiaa, mutta hänestä tuli kirjailija.

Bartolin maine alkoi kasvaa tasaisesti jo 80-luvun lopussa, kun hänen pääteoksensa *Alamut* julkaistiin uudelleen Sloveniassa ja käännöksinä Espanjassa ja Ranskassa, mutta maailmanmaineeseen hän nousi vasta New Yorkin terrori-iskujen jälkeen syksyllä 2001. Silloin nimittäin keksittiin, että kirjailija oli osannut "ennustaa" Osama bin Ladenin ja Al Qaidan. Ensimmäisten joukossa Le Monde -lehti julkaisi laajan katkelman romaanista. Ilmestyessään vuonna 1938 *Alamut* ei herättänyt paljon huomiota vaan pikemminkin epäluuloa, vaikka Bartol itse uskoi jo silloin, että romaani tekee hänet joskus kuolemattomaksi. Niin näyttää nyt 2000-luvulla tapahtuneen.

Romaani *Alamut* sijoittuu 1000-luvun lopun Persiaan ja kertoo Hasan-i Sabbahista, joka kouluttaa Alamutin linnoituksessa ismaililaisten lahkoon kuuluvista assasiineista uskonsotureita, jotka ovat valmiita kokemaan marttyyrikuoleman pyhässä sodassa turkkilaisia vastaan. Ilmestymisaikana Hasania verrattiin Hitleriin, Mussoliniin ja Staliniin, ja teos ymmärrettiin varoitukseksi, mutta nyt on alettu huomata Bartolin ajattomuus ja yleispätevyys kaikenlaisen fanatismiin kuvaajana. *Alamut* on käännetty 15 kielelle ja sitä on myyty satojatuhansia. Toinen syy teoksen suosioon on sen kirjallisissa ansioissa - onhan se myös jännittävä ja viihdyttävä romaani.

Alamut on monitasoinen teos, jonka voi lukea historiallisena, filosofisena ja poliittisena romaanina, seikkailukirjana ja metaforana. Sloveniassa *Alamut* on ollut kuukaudesta toiseen listaykkönen. Uusintapainoksista vastaava Sanje-kustantamo (<http://www.zalozba-sanje.si>) on julkaissut myös Bartolin kertomuskokoelman *Al Araf*, ja tulossa on humoristisia kertomuksia.

Kymmenen vuotta Bartolin jälkeen syntynyt **Boris Pahor** elää yhä tänä päivänä kotikaupungissaan Triestessä ja täyttää elokuussa 90. Vuosina 1944-45 hän joutui keskitysleirille, mutta selviytyi hengissä niin Dachausta, Bergen-Belsenistä kuin parista muustakin kuolemanleiristä.

Näitä aikoja Pahor muistelee pääteoksessaan *Nekropolassa*, joka on kuvaus kirjailijan 1966 Elsassiin Natzweiler-Struthofin leirille tekemästä matkasta ja sen herättämistä muistoista.

Pahor nostettiin viime vuonna Nobelin kirjallisuuspalkinnon saajaehdokkaaksi. Palkinnon sai unkarilainen Imre Kertész, jonka elämänvaiheet ja Auschwitz-romaanin muistuttavat niin paljon Pahoria, että jotkut ovat kysyneet oliko Pahor hänen vastaehdokkaansa. Niin tai näin, Boris Pahorin merkitys on ymmärretty ainakin Keski-Euroopassa. Kun *Nekropolis* vuonna 2001 ilmestyi saksaksi, itävaltalainen kirjailija Karl-Markus Gauss totesi Der Standard -lehdessä: "Tässä on kirja, joka meiltä on puuttunut. Miksi saimme Boris Pahorin *Nekropoliksen* vasta nyt?" Vuonna 2002 lounaissaksalainen SWR-Bestenliste valitsi *Nekropoliksen* parhaaksi kirjaksi.

Toivottavasti sekä *Alamut* että *Nekropola* saadaan joskus myös suomeksi.

* * * * *

Slovenian kulttuuriviikolla helmikuun alussa saivat **Prešeren-palkinnon** elämäntyöstään näyttelijä Zlatko Šugman sekä arkkitehti Vojteh Ravnikar, joka tunnetaan erityisesti Karstin seudulle suunnittelemistaan rakennuksista. Prešeren-säätiön palkinnon saivat elokuvaohjaaja Jan Cvitkovič, teatteriohjaaja Mateja Koležnik, runoilija, kustantaja ja taidekriitikko Andrej Medved, kuvanveistäjä Alen Ožbolt, puhallinkvintetti Slowind sekä säveltäjä Larissa Vrhunc.

Kulttuuriutisia kokosi Kari Klemelä

MATKOJA SLOVENIAAN

Slovenia oli tammikuussa ensi kerran mukana kansainvälisillä matkailumessuilla Helsingissä. Myös yhdistyksemme edustajat päivystivät osastolla, jolla oli ajoittain melkoisesti vilskettä ja esitteetkin loppuivat kesken. Vuonna 2003 matkoja Sloveniaan järjestävät ainakin seuraavat matkatoimistot:

Töölön matkatoimisto (<http://www.toolo.net>). - Lisätietoja "Euroopan kiertomatkoista", joista löytyy Keväinen Slovenia 19.-25.04.2003, Kroatian kierros 03.-09.05.2003 (sisältää vierailun Sloveniaan), Suuri Euroopan kierros 03.-19.06.2003 (mukana myös Slovenia) sekä Slovenian ja Kroatian yhdistelmä 06.-12.09.2003. Oppaana FM Hannu Tuominen.

VL-Matkat (<http://www.vihdinliikenne.fi>). Lisätietoja "Teemamatkoista": 12.-15.6. ja 27.-30.9.2003. Kohteina Bled, Kobarid, Piran, Postojna, Ljubljana, Maribor, Ptuj. Oppaana toimittaja Yrjö Lautela.

Ladylomat (<http://www.ladylomat.fi>) Raumalta tutkii Sloveniaa ainakin 17.-24.3.2003.

Lomamatkat - Matka-Vekka (<http://www.matka-veikka.fi/> - sivut vielä työn alla) järjestää kiertomatkoja, joihin sisältyy mm. Portorož.

Myös **Domina Matka-Monten** (<http://dominafin.kahvel.com/>) kohteena on Portorož.

Slovenian-matkoja tarjoaa myös oululainen **Matkamaa** (Tournée, sähköposti matkamaa@oulu.tournee.fi).

OSOITTEITA

Slovenian suurlähetystö

Eteläesplanadi 24 A, 00130 Helsinki. Puh. (09) 662 717 52 ja (09) 662 717 67. Faksi (09) 694 4775. Päivystävä numero työajan ulkopuolella 040 - 840 4994 / vt. asiainhoitaja Brian Bergant. Sähköposti: brian.bergant@mzz-dkp.gov.si. Lähetystö on avoinna arkisin 9-17, konsuliosasto ma-ke-pe 10-13.

Slovenia-seuran hallitus 2002-

- Kari Klemelä, pj. Rajalahdentie 787, 21570 Sauvo. Puh/faksi 02 - 470 1232, matkap. 050 - 5904 934. Sähköp. kari.klemela@kolumbus.fi.
- Yrjö Lautela, varapj. Sp. yrjo.lautela@suomi24.fi
- Kari Vase, sihteeri. Sp. kari.vase@konserttikeskus.fi
- Ivan Cankar, jäsen. Sp. ivan_cankar@fi.ibm.com
- Hilikka Hyvärinen, varalla.
- Boris Vidović, varalla.

Yhdistyksen Internet-sivu: <http://www.slovenia-seura.de.vu/>

Kari Klemelän kotisivut, joilla mm. Slovenia-uutisia: <http://www.kolumbus.fi/kari.klemela/>

Jääkiekon MM-kisat ovat Helsingissä 26.4. - 11.5.

Slovenia pelaa alkulohkossa D Suomen, Tšekin ja Itävallan kanssa.

Štanjelin linna Länsi-Sloveniassa

SLOVENIA-SEURAN VUOSIKOKOUS

Aika: Sunnuntaina 23. maaliskuuta 2003 klo 17.00
Paikka: Hotelli Helka, Aurinko-ravintolan lasikabinetti, Pohjoinen Rautatiekatu
23, Helsinki

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja 1-2 ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Hyväksytään kokouksen esityslista
5. Esitetään edellisen tilikauden toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto
6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille vastuuvollisille
7. Vahvistetaan kuluvan tilikauden toimintasuunnitelma ja siihen liittyvä talousarvio sekä päätetään jäsenmaksun suuruudesta
8. Valitaan hallituksen jäsenten lukumäärä
9. Valitaan hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet
10. Valitaan kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat
11. Mahdolliset muut yhdistyksen toimintaan liittyvät asiat
12. Kokouksen päättäminen

Tervetuloa!

JÄSENMAKSUT 2003

Vuosi on vaihtunut ja on jäsenmaksun aika. Slovenia-seurassa se on yhä halvempi kuin monissa yhdistyksissä, ja seuraavat jäsenmaksut ovat voimassa edelleenkin, mikäli hallitus niin hyväksyy.

Pyydämme maksamaan jäsenmaksun **31.3.2003 mennessä** tilille **Sampo 800018-70667392** / Slovenia-seura. Henkilöjäsenet 10 €, muut saman perheen jäsenet 5 €, kannattajajäsenet 17 € (henkilö) ja 85 € (yhteisö). Jos siis samasta perheestä on esimerkiksi neljä jäsentä, ensimmäinen maksaa 10 € ja kaikki seuraavat vain 5 € kukin eli yhteensä 25 €.

Jos olet jo maksanut vuoden 2003 jäsenmaksun, voit tietenkin jättää tämän maksukehotuksen huomiotta.

Slovenia-seuran hallitus